

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyedévre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok-, tanítók-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 6 K. Tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hirdetés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenként egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő tiszlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések, kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

Közigazgatás javítása.

Ujév napján megszűnnek a vármegyei pénztárak, gyámpénztárak és számvevőségek. A vármegyei és gyámpénztárak kezelését az állampénztárak, az adóhivatalok veszik át.

Ezt az igen jelentékeny közigazgatási rendszerváltozást Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter szerdán közzétett terjedelmes és részletes végrehajtási rendeleteivel a legnagyobb pontossággal és szak tudással kidolgozott utasításainak a vármegyékhez való megküldésével tényleg megvalósította.

A megyei pénztárak ezen államosításának nemcsak mélyreható gyakorlati, de igen fontos politikai jelentősége is van.

A vármegye tulajdon és szabad rendelkezési joga a pénzeihez ezután is az egész vonalon teljes épségben marad. Az állam csupán a vagyonkezeléssel és a szakszerű ellenőrzéssel járó munkát és a pénzkezeléssel járó felelősséget veszi át. Az állam tehát a vármegyét felszabadítja egy nyugos munkától, melyet igen sok vármegye már kellő szakerő hiányában sem tud elegendően elvégezni.

De egyszersmint a vármegyei, gyámpénztári és községi sikkasztások szomorú ürre vergődött romantikájának is vége szá-

kad 1903. évi január elsejével. A vármegyék és községek többé a sikkasztó pénztárnokok miatt pótdókkal nem lesznek terhelve, hanem még a gyámpénztári tartalékalapot is közigazgatási és emberbaráti célokra fordíthatják, mert az állami pénztárkezelés folytán a vármegyét és községeket többé károsodás nem érheti. Széll Kálmán emberszerető, nemes szívére vall, midőn most felhívja a megyéket, hogy a gyámpénztári tartalékalapból, melynek eddig a könnyelmű pénzkezelők urhatnámságának, mulatozásának, tékozlásának árát fizették meg, ezután a közsegélyre szoruló hét éven felüli gyermekek részére segélyalapot létesítsenek. Mily nemes célt fog szolgálni tehát ez a tartalékalap, melyhez eddig a legszomorubb emlékek tapadtak. Ekként a megyei pénztárak államosításával nemcsak a közigazgatás javításának, de a humanizmus és közérkölcsemelésének nagy érdekeit is egyformán szolgálják.

A kötetekre menő, nagy terjedelmű utasításokban mintegy vörös fonalként vonul végig a belügyminiszternek az a vezérelve, hogy a vármegye önkormányzata teljes sértetlen állapotban megmaradjon, sőt ezen önkormányzat gyakorlásához minél több erőt és eszközt nyerjen a vármegye. Ezen alapelvből kifolyólag a vármegye az új törvény által azt a kedvezményt nyeri,

hogy az alispán ezután a vármegyei költségvetés és utadóalap költségvetésében megállapított összeg erejéig korlátlanul utalványozhat és a megye területén lévő összes adóhivatalok tartoznak azonnal fizetni az alispán utalványára, tekintet nélkül arra, hogy befolyt-e már a fedezet. Ez az intézkedés nagyban elősegíti a közigazgatás zavartalan menetét. De viszont az új törvénynek azon intézkedése, hogy az alispán csak a költségvetés összegének erejéig utalványozhat, kitűnő eszköz lesz a megye kezében arra, hogy az önkormányzat évi költségvetésének reálitását biztosítsa és rákényszerítse a saját tisztviselőit, hogy első sorban legalább ezek respektálják a vármegye határozatait, melyeken bizony eddig sokszor könnyen túltették magukat, remélve, hogy a tulkiadásokat a vármegye utólag ugysis engedélyezni fogja. Ezután a megyei költségvetésnek ezen tullepése egyszerűen ki van zárva. Az állampénztár ezután szigorúan a törvényhatósági bizottság költségvetés-megállapításához tartja magát. Ekként az állampénztár az önkormányzati jog érvényesülését a leghathatósabbban elősegíti.

Hasonlóképpen megerősödik a vármegye önkormányzatának jogköre az árvapénzek elhelyezése és gyümölcsöztetése tekintetében. A vármegye lesz hivatva ezután is

„SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRGZÁJA.

A havasi vad rózsza.

Irtta: Gyerkés Mihály.

A „Székely-Udvarhely” eredeti tárgzája.)

A sárgultan lehulló falevelek, még smaragd zöld színben pompáztak s minden fűszál, mint a letarolt sárkányfej, hetesével szaporodott meg, ha letarolták azt Görgényi Ádám göndör szőrű birkái: midőn a bucsini erdő királynéja, az afrikai oázissokkal egyenlő fontosságú korcsmánok szépséges lakója, a havasi egyszerűséggel összetakolt tornácra kikönyökölve, elmélázva, hallgatta a távolból feléje szálló, gyönyörű furulya szó andalító hangjait.

Ő az, ő az, a deli szép juhász legény, ki mindennap a Rapsóné vára környékén legelteti juhait. S mintha megelevenednék e tájon a régi tündér világ s tánczra kelne Rapsónéknak valamennyi tündére és könnyű lejtéssel repülnének a palota előtt elterülő aranykert egyik sarkából a másikba, vagy pedig, mintha valamennyi tündér közösen osztoznék Rapsóné egyetlen leányának Irmának azon mélységes bánatában, hogy anyja a Zelemirrel való egybekelését oly erősen ellenzi s úgy a bánat enyhítésére, mint a vidám élet fokozásához mesebeli tündérek játszanak a szebbnél szebb varázsnótákat: úgy hallatszanak ki az erdő viszhangzó hegyei közül Ádámknak is hol vidám, hol bus nótái, melyeket az általa készített mogyorófa tilinkából, oly lebilincselő művészettel tud kicsalni.

Ha tudná azt Ádám, hogy szépen legelesző juhain és az erdő madarain kívül, varázshangu furulyájával teljes mértékben meghódította szívét, a bucsini élővilág földi angyalának, Ágnes néni szép Jutkájának: akkor naponként felkeresné juháival a Tartod vára környékét, csak hogy utbaejtessen e fontos megállóhelyet, hogy bár egy futó pillantást vessen azon égből leszállt földi angyalra. De nem tudja, még csak sejteni sem meri, hogy itt fenn az erdő mélyében, hol Rapsóné, Tartod és Firtos testvér tündér királynők, tündereiktől körülvéve élték egykor az öröm kedves napjait, még az ő számára is maradt egy azok közül, ki a vidámság ez elrejtett tanyájában teljes szívvel szomorkodik, mióta Ádámot meglátta s az erdő madarainak énekénél szebben hangzó nótáit hallotta.

Nemcsak a báltermek mesterséges pazar fényénél, a megtanult udvariasság édes hangjánál gyul a szív szerelemre, a természet ölében, a lágyan susogó szellő könnyed érintésére is megrezdülnek a szív érzékeny hurjai. Sőt a szabad természet lakója még könnyebben tanul dalt a pacsírtától, álhatatos szerelmet a gerliczétől, hamisítatlan ártatlanságot a mező liliomától és örök jókedvet a természet szépségétől, mint a városok kimért nevelésü gyermeke. Csudálhatni-e tehát, ha epedve várja a havasok tündér csalóánya, hogy találkozhassék azon férfival, kitől bár rangja elválasztaná, de életsorsa szívét az az első látásból az övével már is egybeforrasztotta.

Jönnek, mennek a gyergyói borvizések, hoznak jó és rossz hírt messziről nyugatról, átutaznak kisebb és nagyobb urak, kik Ágnes néninél mind megtelepedve, mesélnek érdekes dolgokat, igaz történeteket, ezek azonban legkevésbé sem

érdeklék Juditot, mert nem a szíve választottáról Görgényi Ádámról szólnak.

A rengeteg erdő gyér lakóit is előbb vagy utóbb, de találkozásra hozza össze a véletlen. Judit is semmit sem sejtve, egy szép napon, midőn Ádám a Nagyg kristálytiszt vízében épen szomjazó juhait itatta, akkor rándult le a házok megett gyorsan lerohanó patakhoz, hogy kicsipkézett és vörös fonallal kihimezett, reczés szélű jegyendőt szép tisztára, hófehérre kimossa. Egy korhadó bükknek támaszkodva várta Ádám, míg juhait apránként szürsölgetve az üditő havasi vizet, mind átmennek a folyón, miközben megpillanta egy, a patak felé tartó, könyökig feltürközött és mosáshoz öltözött, piros posgás, eleven teremtet. A bojtár birkái már messzi kalandoznak, de a maroszekei derék legény még mindig a fatörzs mellől szemléli elmerengve, kebelében lángra gyult édes érzéssel, ezen eddig nem látott angyali teremtet, a kökény szemű mosó leányt.

Midőn szerelmi mámorából — a földön maradt tündérnek távoztával — fölocsudik, sietve indul a nyáj keresésére, mely már a Kiságon is áthaladva, a tilosba kalandozott. Boszus szavakkal szidja a kolompos vezérürüt, hogy a nyáját más falu határába vezeti, miből nagy perpatvar támadhat a szomszéd község és gazdája között s nem veszi észre a zsörtölődő, hogy ő maga is a tilosban ütötte fel szerelmének sátorát.

E naptól kezdve, melyen birka és bojtár egyaránt a tilosba lépett, sietül meg van Ádám győződve, hogy olyan üditő és kellemes víz, melyet a nyáj úgy szeressen, mint a Nagyg vize nincsen, bizonyos a felől is, hogy csak a Nagy

meghatározni a gyámpénztári kezelési rendszert, a gyámpénztári tőkéből magánosoknak jelzálogi biztosíték mellett adható kölcsön kamatlábát, a törlesztés idejét, a kölcsön nagyságát, a becslési eljárást, a tartalékalap kvótáját stb. Ebből is láthatjuk, hogy az állampénztár tulajdonképpen csak bankárja, takarékpénztára lesz a vármegyének, a hol gyümölcsözőleg és pedig az állami legfőbb garancia mellett helyezi el pénzét és oda utasítja hitelezőit és adósaikat fizetés végett. Ez a rendszerváltozás pedig főként a feleknek szolgál könnyebbségére, mivel minden adóhivatalnál teljesíthető a fizetés az egész megye területén. Valószínűleg a pénzforgalom szaporodásával, később minden járás székhelyén lesz egy-egy adóhivatal a közönség nagy kényelmére. Legfőbb nyeresége lesz pedig az új törvényből az országnak a rend és biztonság a közpénzek kezelése körül.

Színház.

Szombaton „Gasparone” operette adatott elég jó előadásban; a főszereplők F. Székely Renée (Darlotta), Koltai Szeréna (Sora), Szarvassi (Eminio), Tábori (Podesztá), Gulyás (Sindulfo), Heltai (Benozzo) helylyel-közzel döcögtek ugyan az ének-részekben, de e csekély fogyatkozástól eltekintve, elég jól mulattatták a közönséget.

Vasárnap délután „Milliók a hó alatt”, egy hosszú lére feleresztett színmű adatott. Este pedig Shakespeare „Szentiván éji álom” című bájos tündérajátéka került színre. Az előadásban többet kaptunk, mint a mennyit vártunk és mégis kevesebbet, mint a mennyit színészeink tudhattak volna. A kiállítás, a jelmezek tetszetős volta, de az előadók hiányzott a közvetlenség melege; a mesteremberek pedig nem aknálták ki kellően szerepek humoros részeit. Nagyon bájos volt Harasztí Miczi (Puck), Gabányiné (Titánia), Szabadosné (Hermina), míg Koltai (Helena) csak nehezen tudott Arany János remek verseivel megbirkózni. Simon szépen szavalt és Gabányi is megfelelt Demetrius szerepének.

Hétfőn az eléggé ismert „Folt, a mely tisztit” című dráma adatott nagy hatással; Gabányiné Matilde szerepét meg- rázó drámaiassággal játszotta, Szabadosné Enriquetét remekül alakította, Gulyás (Don Justo), Simon (Fernando) és Gabányi (Lorenzo) kifogástalan játékkal emelték az elő- adás hatását.

Kedden Micseyné Bácskay

oldalon terem az a fü, melytől birkái mindennap jóllakhatnak, épen azért csak itt itat és itt etet.

Szívünk kedves érzelmei könnyen érlelik meg bennünk az elveket, meggyőződéseket, melyek aztán tettekre kész elhatározásra bírnak bennünket.

Igy történhetett, hogy Görgényi Ádám birkái is nem sokat lelelésztek többé a tündér vár alatt, kevés vizet fogyasztottak a kis Juhor kristály vizéből is, melyben a villámsebes pisztrángok most már háborítatlanul uszkálhattak le és fel, a hegy-ormok is nyughattak már, nem kellett többé viszhangozzák a tilinkó gyönyörű hangjait. Más helyen ütött tanyát a juhász bojtár, ott, a hol mindennap láthatta szíve egyetlenét, elcseveghetett vele a habok társaságában.

Más hegyek ormai verték vissza immár andalító bus nótáit, melyeket nemcsak a birkák hallgattak örömet, de kellemes viszhangra találtak azok Jutkának is szívében.

De a titkos boldogságot nem sokáig élvezhették, mintha rossz szellemek játsztak volna össze, alig néhány találkozás után, melyeken mindkét részről kellemes vallomások tétettek, szétszakította őket a kérelhetetlen sors, a szülői parancs tiltó szava. Mert a legtöbb anya, már jó előre elkészíti leánya jövődöbéli boldogságának tervét, úgy volt ez a mi vadvirágunk sorskönyvébe is beírva, hogy a pár kilométernyire fekvő fűrésztelep gondos számadójának Záros Bandinak lesz a jövődölés szerint, boldog felesége.

Záros ur annyiban volt eddig széptevője Juditnak, hogy egy héten kétszer el-el látogatott, az

Julcsa 25. éves jubileumát igazán ünneppé avatta a nagyszámban egybegyűlt közönség és pályatársainak megnyilatkozott szeretete. Az előadást megelőzőleg a társulat a szinpadon félkörben állott és midőn a jubiléum az öltözőjéből a nyílt szinpadra vezették, a közönség viharos tapsokkal fogadta, Deréki Antal rendező pedig egy szépen átgondolt és sok melegséggel elmondott üdvözlő beszéd után átnyújtotta a szintársulat emlékét, egy remekművi ezüst babérkoszorút, melyet később még egy szép csokor és sok más apró emlék is követett. Az előadás minden porcikájában kitűnő volt; M. Bácskay Julcsa annyi pajzánsággal, jó kedvvel énekelte és játszotta Serpolettet, hogy a 25 évnek nyoma sem látszott rajta. Szarvasi, Heltai igen szépen énekeltek, Gulyás mint bíró emében volt és Tábori komikus létére elég tisztességesen birkózott meg Gáspár apó szerepével. Az előadás egyetlen sötét pontja Solti (Germaine) volt, a ki szerepét teljesen elejtette. Dicséretére válják a társulatnak, hogy az előadásban kolle- gialis előzékenységgel minden egyes tagja részt vett néhány szónyi szerepben.

Szerdán Guthynak egy sületlen bohózata „Házasonjunk” került színre, melyet csakis a színészek jó kedve és kitűnő alakítása mentett meg a teljes bukástól; jól játszottak: Heltai, Tábori, Gulyás, Vigh, Gerő Ida, Erdős, Szarvasi. Az előadás gyors tempóban játszódott le, a darabra pedig nem is érdemes több szót vesztegetni.

Csütörtökön a bájos zenéjű „Ripet” hallottuk összevágó jó előadásban; a czim- szerepet Szarvasi énekelte igen szépen és érczes baritonja ez estén teljesen érvényre jutott. A hármass női szerepet Solti Vilma játszotta több jóakarattal, mint sikerrel; pompás volt Gulyás, Tábori és Gabányi a három komikus szerepben, de ennivaló kedves volt Szabados Sárka a kis lány szerepében.

Pénteken Szibenburger Károly, szabadkai gymnasiumi tanárnak „Botyán generális” című történeti színműve adatott itt először. A darab kétségtelenül az „Ocskai brigádéros” nagy hatása alatt termelt, mint ezóta valamennyi többi kuruczdarabok is. A tudós tanár kétségtelen bizonyítékát adja benne alapos történeti tudásának, de a darab azért nincs kellő szinpadai technikával felépítve. Különösen szembe- szökő hibája, hogy a női alakok csak halványan vannak megrajzolva. A cselekvény nagyrésze a kulisszák mögött történik, a mi a szinpadon el- beszélve, fárasztóvá válik. Az előadás elég gon- dos volt, tetszett is a közönségnek. Erdős a czim szerepben, Simon mint Bolfort férfiass tü- zel játszottak; Szabadosné és Gabányi egymással vetekedtek a babérért és azt készséggel nyújtjuk egyenlően mindkettőjük- nek. A közönség sokat tapsolt a hazafias jele- neteknél.

óriási vadon egyetlen menedékhelyébe jó borra és izletes uzsonnára; de míg benn az anyja és számtartó egymást kölcsönösen mulattatták, látnoki jóslással számították boldog jövődjük minden mo- zzanatát, addig Jutka rendesen künn keresett sür- gős foglalkozást, hol a munkába merülve felejt- hette azt a mi ő nem akart lenni, az ő uriasz szonyságát s édes reménységgel szöhetett azon tervét, hogy csak az Ádám paraszt felesége lesz.

Hiában gazdagította a számtartó ur, csaknem minden látogatása alkalmával szebbnél szebb ajándékokkal Judit csecse-bece tárárt, sem ezek, sem az anyai szigor parancs szava nem tudta a természet egyszerű leányát tervétől elállítani, sze- relmét irányítani. S a mint közeledett az ősz, Ju- dit szerény kezekkel igyekezett összeállítani leg- egyszerűbb hozományát, a mi hatod részét sem teszi ki azon kelengyének, a mi anyja számított egy számtartónak.

— De abból semmi sem lesz, hogy egy juhász bojtárnak a felesége legyél, pirongatta csipőre tett kezekkel édes anyja, csak nem szégyenitenéd meg ezen, urak és parasztok előtt egyformán ismeretes, fontos, havasi megállóhelynek tulajdonosát, a te édes anyádat, hogy egy számtartó uri ember kérőd mellett, az urasági juhász bojtárhoz menj feleségül, kinek egyetlen és minden érdeme, hogy csak juhász s azon a kintorna furulyán kívül, melyen az ég madarainak egy-egy nótát el-el nyi- korgat, egyebe nincsen.

— Anyám! anyám! — válaszola Judit — a szívem szakad meg, ha nem lehetek az Ádám hitvese, miért utasította el kérő szándékával oly

Udvarhelyvármegye lótenyészte a multban és jelenben.

— A székelyföldi kormánybiztos figyelmébe
Közi: lengyelfalvi báró Orbán Ottó.

IX.

Alsósímenfalván a Pakot István ménes- figyelme méltó volt. Ez később vejének, Ja- házi Zsigmondnak kezébe került. Jakabházi mond nagy szakértelemmel kezelte a ménes- annyira fejlesztette, hogy igen szép, büszke- gatartású lovai mindenütt feltűnést kellettek.

Jakabházi Zsigmond jó lovas és kiti- kocsis volt, azért a ló az ő kezében, ha el- félben volt is ki akart ugrani a bőréből. Sz- idomitott hámos lovait mind Oláhországba ho- el nagy árban. Ezen kiváló ménes a Jakab- Zsigmond halálával szintén felozlott.

Az Ugron Lázár szombatfalvi ménesének állománya régi spanyol ivadékok: erős test- goromba csontozattal, nagy kosfővel, igen erő- bak, rövid csüddel, véralatásra pedig lomhák- tak, de azért kitartó, jó lovak. Az oláhországi- járok, kiknek csak nyertő, szürke és fekete- nek kellett és semmi hibát felismerni nem- tak, kocsilovaknak vásárolták meg eladó lo- Később Ugron Lázár egy félvér angol mént ve- rolt s kanczáit azzal keresztezte. Igen jó es- ményt ért el, mert lovai egészen átalakultak, tonai szolgálatra igen alkalmasak lettek és az- a honvéd lovatok bizottságok vásárolták meg.

Ugron Lázár halálával fiára: Ugron Al- szállott a ménes, aki kevés idő múlva tulyp- részét együttesen eladta Magyarországra. A je- példányokból egy nehányat megtartott magán- azokat kivitte Magyarországra somogy megyei- birtokára és ott tovább tenyészti azokat.

Volt még Szombatfalván is Koncz Lajos- orozszegei kanczákból alapított kisebb ménes- orozszegei kanczákat magasabb vérű magán- állami ménekek keresztezte és így igen ked- eredményt ért el. Lovai kitartók, jó véruék és m- tatóságok voltak s az utóbbi időben már katon- czélokra alkalmas lovakat is nevelt. Ezen mé- fejlődésnek indulásakor Koncz Lajos bekövetke- halála miatt felozlott.

Tibódban Török Ferencnek, Török Albe- atyjának is orozszegei kanczákból alkotott ige- szép loállománya volt. A tenyészést úgy esz- zölte, hogy az orozszegei kanczákat arabs méne- kel fedeztette s ezen keresztezésből olyan ivadé- kok származtak, hogy arabiából sem lehetett vol- szebb példányokat hozni. A mikor az öreg Tör- Ferenc négy szép szürkéjét két ménjét elől- két herélt lovát hátul fogatva, szekeren pipájá- bodor füstötök eregetve Udvarhelyre behajtatott- a városon végig ment, egész csödület támadt fo- gata körül, úgy bámulták lovai szépségét. Eze- loállományból Sziléziába is vittek lovakat, annyi- tetszetősök voltak. Ezen páratlan minőségű loáll-

kegyetlenül, hogy még az ajtón is alig talált- Nem értek az uri módhoz, az lesznek a mi anyá- és minden nemzetsége volt, rövid szoknyás parasz- asszony s ha szép szerével nem adnak Ádámhoz- az én szívem legszebb bálványához, akkor megyek- Epedő várakozással teltek el hetek, szik- zódó zsörtölődések és esdő könyörgések közöl- multak a napok, míg nem egy észrevétlen perc- ben Judit Ádammal kezén fogva esküvői ünnepe- lyükre hívják a két tervezőt.

Reszketett mérges anyja a dühtől, fogait vi- csorgatta a haragra lobbant felügyelő, hogy ő nek- minden áldozata és fáradsága kárba vészett; de a- jól elkészített tervet sem szép szóval, sem erő- szakkal már el nem lehetett rontani.

Mit tehetett Záros ur mást, minthogy Ágnes- nének nagyobbik leányát kérte feleségül, ki ugyan- nem szép, sem nem járt az udvarhelyi iskolákba, de azért ebből is válhatik olyan asszony, ha akart- mint Juditból, ha nem akart volna, így hát sem- mit sem vesztettem; reményeinek roncsalékain így- vigasztalva magát, a megcsalódott számtartó.

Nem is sokára késett az idő, midőn piros- kendős, zörgő csengős parasztfogatok és uri him- tők állottak elő, hogy esküvőre vigyék ifju jegye- seikkel a két boldog menyasszonyt és az egybe- gyülekezett násznépet.

Estendére tért a nap, mire a két házaspár- a távol falu papjától visszaérkezett; e közben- Ágnes néni is bizonyossá lett a felől, hogy a há- zasságok a földön terveztetnek ugyan, de az ég- ben köttetnek meg. Így lett ez az ő két leá- nyával is.

Török Ferenc halálával a tibódi birtokkal együtt fia: Török Pálra szállott, a ki szintén rövid mulva elhalálozván, a lóállomány felosztott.

Kiváló lótenyésztése volt még Ábrahámfalvi Ugron Tamás, Ugron Gáspár, Ugron Ádám és Ugron Lajosnak is. Ezek között első helyen állott az Ugron Tamás lovai, mint bővérű, szép nevelésű, igen kitartó, tehát valódi erdélyi fajjellegű. A más három Ugronnak is elsőbb rendű erdélyi fajlovai voltak. Ugron Gáspár S á s k a fajlova azonban kivált ezek közül, mert mindegyik ivadéka kivétel nélkül első minőségű lett. Ugron Gáspárnak ma is ezen kiváló tulajdonsággal bíró igen szép és jó arabs vérből származott lovai vannak.

Ugron Lajosnak szintén arabs keresztezéssel nevelte régi erdélyi fajlovai vannak, a melyek eltartásuk 25—30 éves korukig.

Ugron Tamás lovai halála után ábrahámfalvi birtokával együtt Balázi Sándorra szállottak, aki az összes birtokát haszonbérbe adta és felhagyott a lótenyésztéssel. Ugron Ádám lóállománya pedig halálával felosztott.

Irodalom.

„Góbéságok.“ A haladó század kulturája és a népi küzdelmet folytat a népszokásokkal. Kincses Székelyföldünknek alig van vidéke, a hol az ősi népi életadta nép ősei hagyományát, nyelvjárását, szokását, vagy pláne népviseletét megőrizte volna. Sok egyéb jó tulajdonsággal együtt kiveszöbön van a székelység észjárását, gondolkodását annyira jellemző ezer fufang, tréfa; melyek közül nem egyet Góbéságok név alatt ismer az egész ország. Ezeknek elkallódását mentette meg Csulak Lajos, ki a Székelyföld vidékeit beutazva, a közszájon forgó adományokat, furcaságokat összeszedte s a Jókai-nyomda r.-t. Sepsiszentgyörgyön kiadta. A kötetben adja. Előfizetési ára 2 korona, de a bolti ára jóval több lesz. Előfizetések a kiadóhivatalhoz küldendők.

Iparügyek.

A székely iparkamara közgyűlése.

Marosvásárhely, nov. 15.

A tárgysorozat rendjén sok fontos dolog került szóba részint országos ipari és kereskedelmi érdekek, részint speciális székely érdekeket illetően.

Mindjárt elején napirendre tért a kamara a budapesti kis- és középkereskedőknek a kereskedők képzése és kényesztárlására vonatkozó indítványa fölött, mert nem tartja a kereskedelem terén kívánatos verseny fontosságával összeegyeztethetőnek, hogy csak szigorúan képzett emberek vegyék kezükbe a kereskedelmet, leszorítván a gyakorlati, hivatott elemet. A kereskedő tanonczelem javítása érdekében azonban helyesli, hogy csak olyan ifjak vétethessenek tanonczul, kik legalább 2 középiskolai osztályt végeztek.

Lépéseket tesz a kamara Rápolti, Kun és Tóth székelyudvarhelyi szövőiparosok kérése kapcsán, hogy székely szöveteményekre mint háziipari készítményekre az országban megrendeléseket gyűjthessenek.

A kézdívá-árhelyi Erzsébet-leányváháznak 530 K 95 fillér értékű munkagépek adományozását a kereskedelmi kormánytól javaslatba hozza.

Örömmel vette tudomásul a teljes ülés, hogy a közös hadsereg 1903. évi lábbeli szükségletének szállítására 6 alkalmas szövetkezet adott be ajánlatot és hogy a m. kir. honvédség szintén 1903. évi lábbeli szükségletéből 11 alkalmi szövetkezet 5300 pár bakancsot kapott.

Élénk érdeklődést keltett a székely fiuk ipari kiképzetéséről beterjesztett jelentés.

E szerint a kereskedelmi kormány felhívására a székelyföldi főispánok, Székelyegylet és a kamara a tusnádi székely kongresszus alkalmával tartott értekezleten megegyeztek abban, hogy a székely fiuk ipari kiképzetésénél az eddigi eljárást követik. Az állami gyárakban és magániparosoknál helyezik el az ipari pályát kereső székely fiukat. Szükségesnek tartják azonban, hogy a Budapestre helyezett székely iparos tanonczok részére egy Otthon létesítsék, hogy egyrészt tehetségesebb ifjaink a jelesebb ipartelepeken is elhelyezhetők legyenek, melyek tudvalevőleg tanonczok gondozásával nem foglalkoznak, más-

részt azok számára erkölcsi és más kívánalmaknak megfelelő felügyelet biztosítsák. Tekintettel azonban arra, hogy az idén is 50 fiut kellett elhelyezni, a kik árvaság és teljesen szegénység miatt talán elveszték volna és hogy a kamara gondozásában több mint 1000 székely iparos tanoncz van (egy része iparos szakiskolákban), kiknek segítésére az állam által nyújtott 8000 korona segély kevésnek bizonyult, elhatározták, hogy a segélynek 12000 koronára leendő felemelését kérelmezik. Indoka ennek egyfelől a keresk. miniszter azon kívánságában rejlik, hogy a székely fiuk az erdélyi városokban nevelendők ipari pályákra, itthon pedig, különösen nemzetiségi városokban az iparosok ruházat s más czimen a tanonczok segélyezését követelik, másfelől azon nemzeti czélban, mely szerint az erdélyi városok magyar iparos közönségét erősíteni szükségesnek látszik s erre a székely nép fiaiból nevelt iparosok teljesen alkalmasok lesznek.

(Vége köv.)

Utmutatás

a ragadós száj- és körömfájás ellen való védekezésre és ezen betegség gyógyítására.

(3. Folyt.)

Hogyan gyógyítsuk a száj- és körömfájásos állatainkat? Ha valamely állatunk megkapja a száj- és körömfájást, első és fődolog a tisztántartás. Adjunk gyakran vizet azoknak az állatoknak, a melyeknek a szája fáj. Gyakran mosogassuk a száját tiszta borecetes-timsós vízzel. A borecetes vizet úgy készítsük, hogy vegyünk egy kis boros pohárra való tiszta jófajta borecetet, azt öntsük 1 liter tiszta vízbe és adjunk hozzá egy diónagyságu, finom porrá tört nyers timsót. Hogy pedig az állat maga is öblögethesse gyakran a száját, kössünk a jászolhoz egy itató vödört s abba öntsünk gyakran tiszta friss vizet. A mely vizet a beteg állat bepiszkol, ne öntsük szerte-széjjel az udvaron, mert hiszen tudjuk, hogy a betegség abban igen bőven megvan a beleöblögetett nyál és geny útján — hanem az ilyen vizet öntsük emésztő gödörbe. Az istállóból kihordott almot, trágyát, megmaradt takarmányt rakjuk egy külön ezen czélra kijelölt helyre mindaddig, míg a betegség tart és ahhoz semmiféle állatot ne engedjünk hozzájutni, mert nem tudjuk, hogy melyik viszi el onnan a betegséget más helyre.

Ha az állat a lábán betegedett meg, igen jó házi szer kékköves-timsós kötés, melyet gyakran öntözzünk (legalább is fél óránként) timsós-kékköves vízzel. Készítsük pedig ezt úgy, hogy vegyünk egy diónagyságu nyers timsót és egy mogyorónagyságu kékkövet (kékgalicot, másképen rézgalicot), ezeket törjük porrá és olvasztjuk fel 1 liter vízben. Ezzel a vízzel áztassunk be egy maroknyi kőzet (kendert) és ezt tegyük egy elég nagy zsádkarabra; léptessük rá az állatot a beteg lábával és kössük fel elég lazán, hogy ne szorítson, de mégis úgy, hogy le ne csuszszék a lábról. Ezt öntözzük a timsós-kékköves vízzel és naponta egyszer ujtsuk meg.

Ezt megtehetjük az istállózott szarvasmarhával. De mit csináljunk a sertéssel, a mely nem igen engedi magát így gyógyítani, vagy a juhokkal, vagy a vad gulyabeli marhával? Ezeknek adjunk tiszta vizet szokszor egy nap; és ha a lábuk fáj, az istálló vagy akol ajtajába csináljunk egy jó széles teknőszerű mélyedést, hogy azt az állatok keresztül ne ugorhassák és hogy azor minden egyes állatnak keresztül kelljen mennie a be- és kihajtásnál. Ebbe a mélyedésbe tegyünk 4—5 ujjnyi kékköves friss mésztejet. Ez az orvosság a körömök közé is behatol s az egészségeset megóvja a betegségtől, a beteget pedig meggyógyítja.

Fő dolog a tisztántartás és pihentetés, gyakran és bőven almozzunk olyan szalmával, a mely olyan vidékről származik, hol száj- és körömfájás nincsen. Nyári időben az istállót lehetőleg sötétítsük be, hogy a legyek ne bántsák a beteg állatokat.

Ha fejős állatoknál a tőgyön is vannak hólyagok, illetőleg fekélyek (sebek), a tőgyet naponta óvatosan fejjük ki és egy kevés kékköves-timsós zsirral, vagy glycerinnel, vagy tiszta só-talan vajjal kenjük be.

A gyógyítás és védekezés egyik, a gazdának eléggé nem ajánlható módja az, hogy ha állataink között már fellépett a ragadós száj- és körömfájás, valamennyi állatunkat ojtjuk be, azaz magunk betegítsük meg. Ezzel roppant előnyököt

szerezünk magunknak, melyek között első az, hogy a betegségen egyszerre keresztül esnek állataink s a törvény értelmében gyorsabban felszabadul udvarunk a zárlat alól. De fő előnye az, hogy az ojtásokból eredő betegség többnyire könnyebb lefolyású; azaz többnyire a szájban magában folyik le a betegség, a nélkül, hogy a körömök is megbetegednének. A száj betegsége pedig tudjuk, hogy 6—8 nap alatt gyógyul. Egy harmadik nem kevésbé fontos és nagy előnye a mesterséges beojtásnak az, hogy az állatok körülbelül egy évig, esetleg 2 évig is nem kapják meg megegyezően a betegséget. Az ojtás úgy történik, hogy a beteg állat száját kimossuk tiszta friss vízzel s ha van a szájban hólyag, azt felpattantjuk és egy tiszta, de durvaszövésű ronggyal felitatjuk. Ha ilyen hólyag már nincs, elégséges a kimosás után kifolyó tiszta nyállal beitatni a rongyot. A beojtandó állat száját egy más valaki már ez alatt megtörli szárazra és egy durva, de tiszta ronggyal pirosra dörzsöli az állat nyét. Ezután mi dörzsöljük be a beteg állat szájában beitatott ronggyal. Az így beojtott állatok 3/4 része szokott a száj- és körömfájásban megbetegedni, de természetesen a száján. Ha most jól védelmezzük a lábukat, azok nem betegeszknek meg s az állatot, ha felgyógyult, már egyszersmind meg is védjük a betegségtől körülbelül 1 évi időtartamra. Lehet úgy is beojtani az állatokat, hogy a beteggel összenyalasztott durva takarmányt adunk az egészségeseknek, de ez nem biztos módszer.

A beojtott állatok gyógyítása is a fent mondtak szerint történik.

Hozzátehetjük az elmondottakhoz, hogy a betegeknek akkor, a mikor a szájuk fáj, ne szálas, hanem lehetőleg ivós takarmányt (moslékot) adjunk, mert hiszen elgondolhatjuk, ha a szája fáj az állatnak, nem szívesen eszi azt a takarmányt, mely szurja a szájában levő sebeket.

Minden esethen azonban pihenni kell a beteg állatnak mindaddig, míg teljesen gyógyul.

(Folyt. köv.)

Különfélék.

— **Kinevezések.** Az igazságügyi miniszter Tamási Péter helybeli kir. törvényszéki irodatisztet ugyanide irodaigazgatónak; Derzsi Samu törvényszéki irnokot pedig irodatisztnek; a pénzügyminiszter Daróczy Ignác dr. helybeli kir. pénzügyi gyakornokot kir. pénzügyi fogalmazónak nevezte ki.

— **A helybeli három középiskola tanári testületei** csütörtökön este bankettet rendeztek az itt időző Kuncz Elek főigazgató tiszteletére, abból az alkalomból, hogy tíz év óta tartoznak az ő hatósága alá.

— **Eljegyzés.** Szabó Nándor helybeli szolgabíró eljegyezte Csanády Rózsikát, Csanády Zalán kir. járásbíró leányát városunkban.

— **Új gondnokok.** Az erdélyi ev. ref. egyházkerület közgyűlése, mely öt napi munkálkodás után e hó 12-én ért véget Kolozsváron — az udvarhelyi egyházmegyéhez Gyarmathy Dezső dr. főgondnoknak, Ráczkövy Sámuel dr. járási orvost és Somogyi István nagyküllői alispánt algondnokoknak választotta.

— **Színházi hírek.** Micsey F. György színházterületi igazgató még csak négy előadást tart városunkban. Ma (vasárnap) Porzsoltné Lukács Juliska, a budapesti népszínház elsőrendű drámai művésznőjének első fellépésével Szigligeti: „Czigány“ cz. népszínműve; ezt megelőzőleg délután fél 4 órakor Shakespeare: „Coriolánus“ cz. tragédiája; hétfőn (nov. 17-én) 80 aláírással történt kérelemre: „Az őrnagy ur“ cz. francia vígjáték; kedden (18-án) „Katalin czárna“, nagyhatású új operette és szerdán (17-én) utolsó és bucsuelőadásul P. Lukács Juliska fellépésével: „A bagdadi hercegnő“ cz. kitűnő francia színmű kerül előadásra.

— **Damokos alispán fegyelmi ügyéről** sokféle hírek láttak napvilágot egyes fővárosi és vidéki lapokban. Egyrésze igen sötét színen kívánta feltüntetni vármegyénk vagyongazdálkodási viszonyait, mások pedig ugyszólva megvádolták Hollaky Arthur főispánunkat s olyan magyarázatot akartak adni az egész ügynek, mintha személyi okokból, ellenszenvből származott volna a fegyelmi vizsgálat indítása. Hogy minden magyarágzatok és téves híresztelések megszűnjének, ide iktatjuk a belügyminiszteriumnak közigazgatási bizottságunkhoz küldött 99,540. sz. rendeletét, mely így szól: „A vármegye főispánja által a központi pénzügykezelés és számvitel megvizsgálásáról felvett

s folyó évi szeptember hó 7-én 39. szám alatt tett jelentésével hoztam felterjesztett jegyzőkönyvből arról győződtem meg, hogy dr Damokos Andor alispán a megyeház átalakítására 141,430:901. számú rendelettel engedélyezett s az átalakítási munkálatokról felvett jegyzőkönyvnek kormányhatósági jóváhagyásáig letételeg kezelni rendelt 12501 korona 78 fillér pótvavadalmazásból csak 10,588 korona 83 fillért kezelt letételeg, a fennmaradó 1912 korona 95 fillérből 1846 korona 95 fillért, mint elszámolandó előleget, saját kezeihez; a letételeg kezelt összegből pedig 9000 koronát hivatkozott rendelet ellenére a vállalkozó részére kiutalt; — hogy a vármegyéhez érkezett pénzküldeményeket vett át s azokat több esetben a pénznaplóba az átvétel napja helyett csak egy hó, esetleg hosszabb idő múlva vezette be s adta át a megyei pénztárnak; — hogy a kir. államépítészeti hivatal által 1900. évi július hó 16-án küldött 160 korona és Kányád község által 1901. évi április hó 19-én küldött 57 korona 17 fillér, mely összegek átvételét az alispán saját kezüleg nyugtatta, a vizsgálat alkalmával sem a pénznaplóba bevételezve, sem a pénztárba beszolgáltatva nem voltak s ezen összegeket az alispán a vizsgálat folyama alatt fizette be a pénztárba; — hogy az államépítészeti hivatalnak 435:900. számú kísérő jelentése, melylyel az előbb említett 160 korona az alispánhoz felterjesztett az alispáni iktató könyvbe beiktatva nem lett; — végül, hogy a 494:901. alispáni számra, mely szám alatt az alispán az utóbb említett 57 korona 17 fillér átvételét sajátkezüleg nyugtatta, az iktató könyvekben más úgy van iktatva. Ezek szerint az 1886. évi XXIII. t.-cz. 1. §-ában körülírt fegyelmi vétség látszata forogván fenn, dr Damokos Andor alispán ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot az idézett törvény 2. §-a alapján ezennel elrendelem s felhívom a közigazgatási bizottságot, hogy ezen vizsgálatot a vármegye főispánja által felvett vizsgálati jegyzőkönyvben foglalt összes szabálytalanságokra terjessze ki s a mennyiben a vizsgálat folyamán más vármegyei alkalmazottak mulasztása is beigazoltatnék, a mulasztást elkövetők ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot saját hatáskörében rendelje el. A vizsgálat haladéktalan foganatosítása iránt intézkedjék, hozzon érdemleges határozatot s az eredményt a vonatkozó összes iratok felterjesztése mellett hozzám mielőbb jelentse be. A vizsgálati jegyzőkönyveket idezárva megküldöm. Budapest, 1902. évi október hó 13-án.

— **A kivándorlási bizottság ülése.** Az országos magyar gazdasági egyesület kivándorlási bizottsága tegnap (szombaton) Budapesten, a Köztelek nagytermében a ki- és bevándorlás rendezésére nézve benyújtott törvényjavaslatok megvitatása céljából ülést tartott. Az ülés előadója Buday Barna, a Hazánk felelős szerkesztője volt.

— **A főreáliskola f. hó 19-én kegyeletes ünnepélyt rendez** Erzsébet királyné emlékére változatos műsorral.

— **Városunk képviselőtestülete** e hó 14-én és folytatólagosan 15-én tartotta meg Szakáts polgármester elnöklete alatt rendes közgyűlést, melynek legfőbb tárgya az évi költségvetés megállaoitása volt. A költségvetést a fizetésfelelősök elejtésével állapította meg a közgyűlés.

— **Halálozás.** Részvétel vettük és adjuk a következő gyászjelentést: „Alattirtak szívük legmélyebb fájdalommal tudatják a hű httves, a gyermekeit gondosan szerető anya, a jó testvér és rokon Gergely Ferenczné szül. Boér Juliánának folyó hó 12-én reggel 7 órakor életének 63. békés házaságának 39-ik évében szívszélhűdésben történt elhunytát. Hült tetemei e hó 13-án délután 3 órakor fognak Kossuth-utcai lakásáról a helybeli róm. kath. temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Lelkéért az engesztelő szent miseáldozat folyó hó 14-én délelőtt 10 órakor fog a Szent-Ferenczrendiek templomában az egek Urának bemutatni. Béke lengjen drága poéai fölött és az örök világosság fényeskedjék neki! Székelyudvarheiy, 1902. november hó 12. Gergely Ferencz mint férj. Gergely Tamás esik-szeredai erdész, ifj. Gergely Ferencz törvszéki aljegyző, Gergely Dénes joghallgató, Gergely Ilonka mint gyermekei, Fröhlich Zsigmondné szül. Boér Anna mint testvére és gyermekei Zsigmond és Ottó. Özv. Simó Ferenczné szül. Konez Jusz-tina mint unokatestvére és gyermekei dr Simó Balázs törvszéki bíró, Simó Mátyás Székelyud-varhely városi pénztáros, neje és gyermekei. Gál Tamás ny. m. kir. honv. őrnagy, neje és leánya

Ida férj. Kollár Károlyné, Juhász János és neje Gergely Mária, Álgya János és neje, Álgya György, mint sógorok, illetve sógornők.“

— **A helybeli áll. ipari szakiskola** Erzsébet királyné, Magyarország nagyaszonnyának emlékére e hó 19-én az iskola rajztermében kegyeletes ünnepélyt rendez.

— **Fillérestély.** A polgári önképző és segélyző egyesület e hó 17-iki fillérestélyén Spaller József szakiskolai tanár felolvas, Hermann Helén énekel, L. L. hegedű szólót játszik és monologot ad elő. Az estélyt Herczeg Anna, Bartók Anna, Benedek Árpád és Lőrincz László rendezik.

— **A medeséri ifjuságnak** szépen sikerült műkedvelői előadása volt a napokban. Lukácsi Sándor „Kóza Jutka“-ját adták elő Boros György állami tanító vezetése és helyes rendezése mellett. A sikerült előadást a következő vasárnap megismételték az Olvasó Egyesület javára. Felül-fizettek: Demeter Domokos 1 K 20 f, Ferenczy Áron 1 K 10 f, Elek Ferencz 50 f, Szász Ferencz, Szathmáry Dénes 24—24 f, Márton Rákhel, Szentannai Berta, Szentannai Borbála, Lukácsi Mihály, Farkas D. János 20—20 f, Szabó Márton 10 fillért.

— **Közigazgatási bizottságunk** havi rendes ülését e hó 12-én kishalmgyi Hollaky Arthur főispánunk elnöklete alatt tartotta meg. A főispán elnöki megnyitójában igen meleg hangon emlékezett meg Darányi Ignác dr földművelésügyi miniszter látogatásáról. A bizottság örvendetesen vette tudomásul és e fölötti örömeinek jegyzőkönyvileg adott kifejezést. Majd Lukácsffy oklándi szolgabíró némely kihágási ügyekben való biráskodhatására letette az esküt. Ezután Damokos Andor dr alispán, Barabás András árvaszéki elnök, Kassay Albert dr városi főorvos, tb. vm tiszti-főorvos, Sziklay P. Gyula kir. tanfelügyelő Diemár Károly kir. ügyész, Molnár Lajos kir. pénzügyigazgató, pénzügyi tanácsos, Diószeghy Sámuel kir. főmérnök, Zonda József törvényhatósági m. kir. állatorvos és Daniel Lajos közzgazd. előadó tették meg gondosan szerkesztett havi jelentéseiket. Mindeniket tudomásul vette a bizottság, de különösen Sziklay tanfelügyelő részletes és beható munkásságáról tanuskodó jeletése tűnt fel, a melyért főispánunk az elnöki székéből teljes elismerését nyilvánította. Végül az egyes referensek által előadott ügyek nyertek elintéztet a tett javaslatok értelmében. A fenyédi körjegyzőségbe rendszeresítendő segédjegyzőséghez miután a miniszter oly csekély összeggel járulna, hogy abból és a községek által fizethető összegből alkalmas egyént találhatni nem lehetne, újabb segély iránti felirat küldését határozta el. Nagy Sámuel dr bizottsági tag, az elveszett marhalevelek kinyomozására kiküldött bizottság elnöke bejelentette, hogy a kárt ugyan megállapították, de azt nem sikerült kitudni, melyik alispán idejében mennyi károsodás történt. Így tehát a vizsgálat eredménye előre láthatólag nem lesz több a semminél. Az ülés, melynek legtöbb tárgyát behajthatlan adók törlése, dologi végrehajtások elrendelése, több község előljáró-ságai ellen az adóhátralékok miatt a felelősség kimondása képezte — már d. e. 11 órakor véget ért.

— **Lukácsffy Gergely** életének 68-ik évében e hó 14-én reggel 2 órakor rövid szenvedés után jobblétre szenderült Zetelakán. Temetése e hó 17-én reggel 8 órakor lesz.

— **Az ingyenes könyvtelvi tanfolyamra** a helybeli iparosok közül 25 ön iratkoztak be. A nagyobb rész szorgalmasan látogatja az előadásokat, melyeket hetenkint 2-szer: szerdán és pénteken esti 8 órakor tartanak meg. A könyvtelivel kapcsolatosan, iparosaink ohajtására, az üzleti levelezésben is tájékozást nyernek a tanfolyam hallgatói.

— **Egy színműiro sikere.** Deréki Antal színműiro, a Micsey szintársulatának derék főrendezője tegnap este „Az udvarhelyi királybíró“ című, nagyhatású történelmi új színművének fényes sikerü előadása után, kiváló tiszteletben részesült. Helybeli középiskoláink ifjusága a színház előtt csoportosan megvárta és zajos éljenzések között, a kitünő színmű hatásától lelkesülten vállaira emelte s folytonos éljenzéssel így vitte a szép babékoszorúval jutalmazott érdemes szerzőt lakására. A nemes ifjuság önmagát is megbecsülte az író iránt spontán megnyilatkozott szép tetteivel. Részünkről szintén örömmel vettük és láttuk a tehetséges író sikerét s bátrán kimondjuk, hogy „Az udvarhelyi királybíró“ előadása a budapesti nemzeti színháznak is bármikor becsületére válhatnék.

— **Rendkívüli intézkedés.** A homoródi rás főszolgabírája elremitó képét adta a Magyar hermány községben történő féktelenségekre. Közigazgatási bizottságunk ennek alapján rendkívüli intézkedés sürgős megtételét határozta e hó 12-iki ülésében. Az elvetemült lakos megfélemezésére táviratilag kértek csendőri kioldeltséget. Az alispánt utasította a bizottság, hogy a begyűjtendő bűnügyi adatok alapján, esetleg statáriális eljárás engedélyezését is kérelmezze. Elszomorító állapot, hogy a nevezett község a kipuhathatatlan bünesetek mennyire felszaporodtak. Az élet- és vagyonbiztonság teljesen megrendült. Tüzesetek, lopások, agyon- és fejtések napirenden vannak.

— **Nyilvános köszönet.** Mindazoknak, kik ledheletlen feleségem temetése alkalmából részvételüket megjelenésükkel kifejezni szivesek voltak pótolhatatlan veszteségemet ezzel is enyhíteni kívánták, ezuton mondok köszönetet. Székelyudvarhely, 1902. nov. 14. Id. Gergely Ferencz.

— **Fontos kérdések a tagosításról.** Gagyijójos etédi birtokos még a folyó év május hó 4-ikén megjelent „Székely-Udvarhely“-ben fontos kérdéseket intézett volt vármegyénk azon gazdáikhoz kik tagosítás előtt szétszórt parcelláikat és most már tagosítás után együtt levő birtokukon gazdálkodnak. Azonban sajnos — mai napig hozzánk erre vonatkozólag egyetlen felelet sem érkezett. Miután vármegyénk törvényhatósági bizottsága mult hó 16-iki közgyűlésében szintén foglalkozott az ellenvélemények tisztázásával s bizottságot is küldött ki ez ügyben. Gagyijójos etédi birtokos, valamint a közgyűlésben érdekeltek lapunk részéről is felkérjük az arra illetékes gazdákat, sziveskedjenek őszinte és leplezetlen, tisztán a gyakorlati tapasztalatukból meggyobritott észrevételeiket a következő kérdésekre mielőbb a „Székely-Udvarhely“ szerkesztőségéhez juttatni: 1. Jobb volt-e a szétszórt birtokban és jövedelmezőbb-e a gazdálkodás, mint a tagosított birtokból a szétszórt parcellákra visszamenni és ha igen miért? — 3. Vármegyénk községeinek egyharmad része már tagosított, kik nyugodtan hallgatnak; míg a tagosítatlan határu tapasztalatlan birtokosok a tagosítottal határtalan ellenvéleményben vannak, hogy illik ez össze? Miért van ez így? A nagy horderejű kérdésre való feleleteket ismételtén kérjük!

— **A pap méhe és a szenterzsébeti pipe.** A rózsabimbó és a méh nagy szenzációt keltett országszerte. Uton-utfélen dalolják, akár csak a kis Kohnt, melyért már párbajok is voltak. A szenzációkban hogy mi se maradjunk hátra, megessett vármegyénk Szent-Erzsébet nevű községében a nagy csoda. Bepörölték az egyik papot, hogy a méhe a pipét megcsipte s e miatt a pipe elpusztult. A pipe gazdája panaszt emelt a községi bíróságnál s ott egész komolysággal panaszkönyvre vették a nagy esetet. A megrémült pap — lapunk barátjának értesítése szerint — versben és pedig imigy védekezett:

„Oh szegény oktalan pipe!
Mennyit kellett szenvednie! . . .
Talán azért repedt szive,
Hogy csak méh volt eledele! ?

Tanulj pipe! — ne táltsd ki szád,
Látod milyen sors vár rád? . . .
Zárlatot kell méhre tenni! —
Fodor Kálmán káros kéri.

Repülj kis méh szép virágra,
Inkább, mint a libaszájra.
Ne csipd a „gombos“-tü fejét,
Mert így nyered élted vesztét.“

A méh- és a pipepör eredményét az egész vidék feszült kíváncsisággal várja.

— **Gondos anyák figyelmébe.** A gyermekbetegségek ellen való legjobb védekezés az, ha gyermekeinket erőssé, edzetté és a ragályos betegségekkel szemben ellentálló képessé tesszük. Az angol gyermek meghalandság azért sokkal alacsonyabb, mint a miénk, mert a fent elmondottakra ott kiváló gond fordítottik s nincs család, hol a gyermekek a téli hidegebb évszak teljes tartama alatt ne fogyasztnának a gyermekek legjobb tápszerét: a csukamáj olajat, mert e szer az, a mely óriási nagy táperejénél fogva kiváló eredményeket idéz elő. Igaz ugyan, hogy a gyermekek nem nagy előszeretettel vették be e szert, de a mióta a Zoltán-féle csukamájolaj, melynek sem ize, kellemetlen szaga nincs, forgalomba jött, azóta e kifogás elesik s e kiváló szer elterjedtsége oly nagy, hogy kevés családnál hiányzik s minden gyógyszerárban kapható.

A szerencse olyan, mint a lidércz. Az emberek gyarlósága abban tünik ki, hogy szerencsét egész életükön át ott keresik — a hol találják. A szerencse olyan, mint a lidércz, mutatja meg magát, csak észre kell venni. Aztán meg is kell fogni. A meddig a fénye addig kell kaparni utána. A legutóbbi sorsjuttalom, a Wolf Hugó bankháza által elosztott beosztású sorsjegyre esett és így ezen szerencsésebb főarústitó egyszerre nyolcz szelembert tehetett boldoggá. A hova a szerencse egyszer betette lábát, ott jó ideig meg is maradt, kísérelje meg tehát mindenki szerencsét és rendeljen osztályosorsjegyeket Wolf Hugó bankházában, Budapest, Bálvány-utca 10. útj terv szerint, 5000 nyereménnyel szaporított XI. sorsjáték első osztályának húzása már évi november hó 20. és 21-én tartatik meg. Sorsjegyek ára: egy egész 12 K, egy fél 6 K, negyed 3 K, egy nyolczad 1 K 50 fillér.

Egészség-ügy.

A tüdővésztl való óvakodásról.

A dögvész és más járványok nem dühöngenek már úgy mint annak előtte, mert tudjuk, hogy meg kell elharapózásukat megakadályozni és is mulasztjuk el megtenni azt, a mi erre szükségünk van. De nap-nap mellett pusztit közöttünk a tüdővész (sorvadás) — csendben, rejtve, de vérszerűen mint a hirtelen jövő és gyorsan elmúló járványok. Mint a hogy a soká tartó szárazság nagyobb kárt okoz, mint a vihar.

Addig, a mig nem volt ismeretes, hogy mi a tüdővésznek az oka és milyen körülmények azok, melyek a terjedését előmozdítják, senkinek sem lehetett bűnéül róni azt a sok szenvedést és pusztit, a mit ez a betegség okozott.

Másként van most, mióta tudjuk, hogy mi a tüdővész oka és tudunk a tüdővész ellen való védekezés köteleességünk, a mivel egymásnak is megmutozunk, a magunk javának is, mert ezt a betegségét is az egyik ember elkaphatja a másiktól.

A tüdővész ragadós betegség. A tüdővész ragadós betegség, nem olyan ártalmatlan, mint a himlő és némely más kórság, a mely hirtelen szétterjed, ha nem vigyáznak rá. A tüdővész lappangva harapózik tovább. Alig lehet észre venni, a mikor kezdődik s már régen ott pusztit a tüdőben, a mikor még jóformán semmi sem árulja el. De ha így nem olyan szembejövő is a ragadós volta, azért nem kevésbé veszélyes és résen kell állanunk, hogy az utját megakadályozzuk.

A tüdővész nem minden embert fenyeget egyformán. Vannak, a kik könnyebben elkapják. Ilyenek első sorban azok, a kiknek a családjukban már otthonos ez a betegség.

Az ilyeneknek különösen kell vigyáznok magukra. Törekedniök kell arra, hogy megerősödjének. Ehhez az szükséges, hogy jó levegőben éljenek, jól táplálkozzanak és nekik való foglalkozást üzzenek.

A jó levegő fontossága. Levegő nélkül egy pillanatig sem lehetünk el. Minden lélegzésnél levegőt szívunk a tüdőnkbe s ha rossz levegőt szívunk be, az épen úgy megárt, mintha megromlott vagy mérges ételt ettünk volna.

Nem az olyan rossz levegő ártalmas, a mi mindjárt megbetegszik az ember, hanem az olyan rossz levegő is megárt idővel, a miben egy ideig minden baj nélkül el lehet az ember.

Legjobb a szabad levegő. A földmives ember nappal, a mikor munkája után jár, többnyire szabadban tartózkodik. Az a baj, hogy lakásában, a hol különösen a hosszú téli éjszakákat tölti, annál rosszabb a levegő.

Az olyan lakásban, a melyet nem lehet jól szellőztetni, a levegő óhatatlanul megromlik. Ezért kell, hogy az ablakokat úgy készítsék, hogy azok ki lehessen nyitni.

A napfény. Az ablak azonkívül, hogy időnként jó levegőt bocsásson be a házba arra is való, hogy rajta a napsugár bejárhasson. Arra igen nagy szükség van. Az olyan lakás, a melybe a nap sohasem süt be, nem lehet egészséges. És azok az emberek, a kik ilyen lakásban élnek, csak úgy elsápadnak és elbetegeskednek, mint a pinczében csirázott növény.

Nem mindig a szegénység annak az oka, hogy a földmives embernek rossz a lakása, ha

nem sokszor a tudatlanság. Egy kis gondoskodással sokat lehet javítani. A mennivel egy jó nagy dupla ablak többbe kerül, mint egy kis betapasztott ablaktábla, azt a pénzt a legtöbb szegény földmives is megtudná erre a célra takarítani, ha meggondolná, hogy a rossz lakás milyen veszedelmes és hogy a betegség, a mit abban szerez az ember, milyen sokba kerül.

A jó táplálkozás. A jól táplálkozásnak a szükségét minden ember érzi. Az éhes gyomrot nem lehet lecsillapítani mással, mint étellel. Csak hogy nem mindegyik étel egyformán tápláló. Van olyan, a melyik csak megtölti a gyomrot, de nem ad erőt.

A legjobb táplálék a jó kenyér és a hus, szalonna, turó. A ki teheti, gondoskodjék arról, hogy magának is és a családjának, cselédjeinek is legyen módjuk bennök.

Mindnyájunknak pedig az a köteleességünk, hogy igyekezzünk azon, hogy embertársainknak is meglegyen a mindennapi kenyere. A legjobb az, ha ezt mindenki a maga munkájával megtudja szerezni és ebben segítenünk kell egymást. A ki pedig nem tud dolgozni, annak is jusson elég a kegyelem-kenyérből. Nem csak a jövő életben való üdvösségünk kívánja azt, hogy a szegényekről és elhagyottokról gondoskodjunk, hanem az e földön való jólétünk is, mert ha vannak közöttünk olyanok, a kik éheznek és nyomorognak, az ő nyomoruságukból származó bajok és betegségek a jómóduakat sem kímélik meg. Senki sem tudhatja, hogy attól a szegény gyermektől, a kit ő nyomoruságban hagyott tengődni, bárha segíthetett volna rajta, nem ragad-e a tüdővész ő reá, vagy azokra, a kik neki a legdrágábbak.

Különösen olyan családban, a melyikben már előfordult a tüdővész, a gyermekeknek jó táplálása igen fontos dolog. A gyermekeknek igen jó tápszerűk az egészséges tehén, kecske és juh teje és ezt nem kell tőlük sajnálni.

Ártalmas foglalkozások. A gyenge tüdejű embereknek kerülni kell az olyan foglalkozásokat, a hol a rossz levegőben, porban kell tartózkodni (ilyenek a bányászat, kőfaragás, kőművesség, kályháság, malom munka, dohánygyári munka, kalaposság, szabóság, pékség), vagy a hol nagy hideget vagy nagy meleget kell elszennvedni (üvegfuvas, gépfűtés, vasuti szolgálat).

A tüdővészre hajlandó embernek legjobb a szabadban való élet: földművelés, kertészség, mézszárosság, hentesség.

A nem neki való foglalkozás miatt sok olyan ember is tüdővész lesz, a kinek nem is volt valami különös hajlandósága erre a betegségre. Ezért igen fontos, hogy az ártalmas munkával foglalkozók vigyázzanak magukra és igyekezzenek legalább szabad idejükben jó levegőben élni.

Az iszákosság. Tartózkodjanak különösen az iszákosságtól. Az iszákosok között nagy pusztitást tesz a tüdővész és még az iszákosoknak a leszármazóit is nagyon fenyegeti ez a betegség.

Hogyan éljenek a tüdővész betegek? A tüdővész nem gyógyíthatatlan betegség, mint a hogy régebben gondolták. Ha jókor hozzá fognak gyógyításához, akkor a tüdővész embert meg lehet menteni.

A tüdővész gyógyításában nem az orvosság a fődolog, hanem a tüdővésznek, hogy meggyógyuljon, jó levegőben kell tartózkodnia, jól kell táplálkoznia és kerülnie kell az olyan foglalkozást a mi neki árt.

A tüdővész embernek a rossz levegő valóóságos méreg. Mindent meg kell tennie, a mire csak képes, hogy jó levegőben élhessen. A városi levegő általában ártalmas beteg tüdejű embernek, de még a szabad levegő is lehet olyan, a mit ő nem bír el. Így az olyan helyekről, a hol erős északi szél szokott funi, a tüdővész ember meneküljön.

Mint hogy nem minden embernek van arra módja, hogy gyógyulás végett elhagyhassa az otthonát, azért igen szükséges az ilyen szegény emberek számára alkalmas vidékeken olyan gyógyintézeteket állítani, a hol megerősödésükig tartózkodhassanak.

A tüdővész embereknek többnyire a gyomruk is gyenge, ezért a jó táplálkozás, a mire pedig nagy szükségük van, náluk nehezen megy. Könnyen emészthető, de erőt adó táplálékra van szükségük. Ezek között első helyen áll a tej, azután következik a hus és a jó buzakenyér.

Az ártalmas foglalkozással, ha csak lehet, egészen hagyjon fel a tüdővész és nézzen más kenyérkereset után. Vagy legalább pihenjen egy időre, a mig megerősödik.

Ha erre nincsen módja, forduljon segítségért embertársaihoz; nekik kötelességük megtenni azt, a mivel egy szegény beteg embert talpra állítani és ujra keresetképesé tenni lehet.

Az egészséges embereknek kötelességük a betegeket segíteni; a beteg embernek pedig kötelessége arra ügyelni, hogy az ő betegsége ne tegyen mást is szerencsétlenné.

A mit a tüdővész beteg kiköphög és kiköp, abban van a betegség csirája. Ezért olyan helyen, a hol emberek tartózkodnak, a tüdővész betegnek nem szabad a padlóra vagy egyébüvé kiköpnie. A ki egészséges az se mutasson ilyen rossz példát. A szerteszt köpködés úgy is igen utálatos, szégyenletes szokás.

Az olyan helyeken, a hol sok ember megfordul, köpőedényeket tesznek ki s máshová, mint ezekbe, nem szabad köpni. Az ilyen edényeknek a tartalmát azután vigyázva elássák vagy olyan helyre öntik, a hol senki sem fér hozzá.

Kinek-kinek a saját lakásán is legyen ilyen köpőedénye s a jó gazdasszony ne tölje el, hogy az ő szobáját vagy konyháját valaki összeköpködjé. Legyen is olyan tiszta az a szoba és konyha, hogy ilyen még csak eszébe se juthasson senkinek. Ez a tisztaság nem kerül pénzbe, csak gondosságra és az a jó háziasszonynak a legnagyobb dicsérete.

Utmutatás

a gabonaszizsik (Calandra granaria L.) irtására (Folyt.)

A gabonaszizsik ellen való sikeres védekezésnél figyelembe veendő mozzanatok a következők:

1. Hogy a gabonaszizsik a gazda, vagy gabonakereskedő magtárában el ne szaporodhassék, szükséges, hogy a magtár mindig tiszta legyen. Ez oknál fogva fel kell használni minden alkalmat, hogy valahányszor a magtár kiürül, annak összes zugai (lépcsőaljja, a falburkolat belseje, vakablakja, a támasztó oszlop alja, a padló-, a falburkolat s a mestergerendák repedései) kisöpörtessenek, minden maghulladék szemetestől onnan kitakarítsassék; általában vigyázni kell, hogy a magtár e helyein semmiféle maghulladék vagy piszok hosszabb ideig meg ne hagyassék.

2. Magtárban tehát szeméthulladékot (rostaalját, söpredéket, ocsut) egy fél napig sem szabad hagyni, hanem a felgyülemelő hulladékot onnan rögtön el kell távolítani s vagy erősen égő tűzben el kell égetni, vagy trágyalébe kell fojtani, hogy a zsiszik belőle ki ne mászhassék. A hol az efféle mag baromfi etetésére szolgál, azt olyan helyen kell tartani, hogy az esetleg benne élő zsiszik a magtárba vissza ne juthasson.

3. A hol az alapos takarításnak egyszerre való végrehajtása nem volna lehetséges, mert pl. a magtár (nagy gazdaságban vagy gabona-nagykereskedőknél) egészen sohasem üres, ott a takarítást úgy kell beosztani, hogy a magtár egyes helyei akkor takarítsassanak ki, a mikor az lehetséges, de úgy, hogy ilyen módon az egész magtár havonként legalább egyszer alapos takarítás alá jusson.

4. A takarítás (kisöprés) megkönnyítése végett szükséges, hogy a magtár padlójának, falburkolatának minden egyes hézaga olyan anyaggal tapasztassék be, mely fele- (vagy nagyobb) részben marha- (tehén vagy ökor-) trágyából és fele- (vagy kisebb) részben jól gyurható (ragadós) agyagból készült. Hogy e tapasztás annál jobban oda ragadjon, szükséges, hogy a tapasztás munkája előtt a betapasztandó részek megnedvesítettessenek.

5. Hogy a tiszta (pl. új) gabona meg ne zsiszikedjék, okvetlenül szükséges, hogy az gyakran (hetenkint legalább egyszer) kevertessék (lapátoltassék), mert a gyakran megbolygatott gabonában a zsiszik nem marad meg. (Vége köv.)

Közlekedés.

A magy. kir. államvasutak vonalain és az általuk kezelt magán vasutakon f. évi október hó 1-én a téli menetrend lépett életbe, mely az érvényes volt nyári menetrenddel szemben a következő minket érdeklő lényegesebb változásokat tartalmazta:

A budapest—szolnok—predeali és budapest—arad-tővisi vonalokon. A Budapest keleti p.-u. és

Gyulaférvár között közlekedett gyorsvonatok forgalma folytatólag Tövisen át Brassóig terjesztetett ki. E gyorsvonat Budapest keleti p.-u. ról reggel 6 óra 50 perczkor fog ezután is indulni és Brassóba ájjel 10 óra 4 perczkor érkezik, az ellenirányú gyorsvonat pedig Brassóból reggel 6 óra 45 perczkor indul és Budapestre úgy mint eddig este 9 óra 35 perczkor érkezik. E gyorsvonatok Kis-Kapuson Nagyszeben felől és felé, Héjjasfalván pedig Székelyudvarhely felől csatlakozást nyernek. A Budapest és Predeal között Aradon át mindkét irányban közlekedett gyorsvonat Budapest és Szolnok között a Kolozsvár felé, illetve Nagyvárad felől közlekedő gyorsvonattal egyesítve fog ismét közlekedni. Arad és Predeal között pedig forgalmon kívül helyeztetett. A Budapestről délelőtt Máramaros-Szigetre közlekedett s onnan este Budapestre érkezett személyvonat Budapest keleti p.-u. Püspök-Ladány között a kolozsvári személyvonattal szintén egyesítve közlekedik. Az egyesített személyvonat Budapest keleti p.-u. -ról d. e. 9 órakor indul, illetve d. u. este 9 óra 40 perczkor érkezik. A Budapest felé közlekedő e személyvonatnál a szomszédos forgalmu menetjegyek használatára vonatkozó korlátozás Püspök-Ladány és Szolnok között érvényen kívül helyeztetett, a Budapest felől közlekedő vonalnál pedig Budapest keleti p.-u. Szolnok között a szomszédos forgalmu menetjegyek használata kizárólag. Azonkívül utóbbi vonatnál az Ecsér és Farnos feltételes megállóhelye való megállás megszüntetett. E helyett azonban a Budapest keleti p.-u. Szolnok között a szomszédos forgalmu menetjegyek használatára vonatkozó korlátozás érvényen kívül helyeztetett és a vonat Ecsér és Farnos feltételes megállóhelyeken feltételesen fog megállani. A Kolozsvárról Budapestre közlekedő reggeli gyorsvonat csak Nagy-Váradról kiindulólag közlekedik. E helyett a Tövisről éjjel induló személyvonat forgalma a Kolozsvár nagy-várad vonalrészre is kiterjesztetett és e vonat Nagy-Váradon csatlakozást nyer a délelőtti gyorsvonathoz Budapest felé. A Budapestről reggel Kolozsvárra induló gyorsvonat csak Nagy-Váradig közlekedik s onnan új személyvonatu folytatást nyer Tövisig. Forgalmon kívül helyeztetett a délben Nagyváradról Kolozsvárra és a Csucsáról hajnalban Nagyváradra közlekedett egyes vonatok. Ellenben a reggel Bánffihunyadról Kolozsvárra, illetve d. u. Kolozsvárról Bánffihunyadra közlekedett személyszállító vonatok forgalma Csucsáig terjesztetett ki. Ez okból a Budapest keleti p.-u. ról d. u. Brassóba, valamint Brassóból reggel Budapestre közlekedő személyvonatoknál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata Kolozsvár és Csucs között kizárólag. Forgalmon kívül helyeztetett továbbá Mária-Radnáról Aradra, vasár- és ünnepnapokon közlekedett esti heléi egyes vonat. Ennek folytán Tövisről este Aradra érkező személyvonatnál Mária-Radna és Arad között a szomszédos forgalmu menet és menetféléjegyek használatára fennálló korlátozás október hó 16-tól kezdődőleg hatályon kívül helyeztetett. Végül a Predealból d. u. Budapestre közlekedő gyorsvonatnak Maros-Ujváron való feltételes megállása megszüntetett.

A budapest—arad—tövis—predeal vonalokon. Budapest keleti p.-u. ról szeptember 30-án d. u. 2 óra 51 perczkor indult gyorsvonat már csak Tövisig közlekedett, míg a predeal—arad—budapesti irányban közlekedett gyorsvonat a szeptember 30-ról október 1-ére hajló éjjelen Predeal és Arad között nem volt forgalomba, hanem október 1-én reggeltől már csak Aradról indult.

Közgazdaság.

Gazdaközönség figyelmébe!

Mindentéle *magvakat*, egymint: *Lóhere-, luczerna-, repce-, lenmag-, tökmag-, riczinus- és napraforgó* stb. *magvakat* bármily nagy mennyiségben *veszek a legmagasabb napi áron s azonnal készpénzzel fizetem.*

Gál János,

Kereskedő Székelyudvarhely.

Szerkesztői üzenetek.

H. K. Erre a számmra későn érkezett s jövőben már nem adhatjuk. Köszönet.
B. Az eszme kellő feldolgozással jó volna. De sajnos erre nekünk nincs időnk.

Hivatalos rész.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 15966., 16220, 16328—902. alisp. sz. Székelyudvarhely város polgármesterének és valamennyi község előljáróságának. Közhirrététel végett értesitem, hogy Tarcasfalva község szarvasmarha; Vargyas község kecske és Szolokma község szarvasmarha állományában a ragadós száj- és körömfájás járványosan fellépett és a záratok elrendeltettek. Székelyudvarhelyt, 1902. nov. 12. Damokos, alispán.

Pályázatot hirdetett a gyergyótölgyesi járás főszolgabírája a Békás nagyközségben üresedésbe jött közs. orvosi állásra. Javadalmazás évi 1200 K fizetés, 200 K lakbér. Pályázati határidő f. évi nov. 20-ika. (16121—902. alisp. sz.)

Elvesztett szék. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 15753—902. alisp. Valamennyi község előljáróságának. Körözés végett értesitem, hogy folyó hó 25-én a székelyudvarhely—székelykereszturi állami utvonalon költözés alkalmával 2 drb összekötött szék, a melyek támlával, barna bőr betéttel voltak ellátva, elvesztett. Sz.-udvarhelyen, 1902. évi november hó 8-án. Damokos, alispán.

Talált ruhaneműk. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 15671—902. alisp. Valamennyi községi előljáróságának és Székelyudvarhely város polgármesterének. Közhirrététel végett értesitem, hogy folyó évi október hó 6-án az Abásfalva községbe vezető uton kendőbe takart következő ruhaneműk találtak: 1. 1 drb női blous, 2. 1 drb női szoknya, 3. 1 drb női kötény, 4. 2 drb női fejkendő, 5. 1 drb női fehér háló rékli, 6. 2 drb női fehér gyermekrékli, 7. 6 drb női pelenka ruha, 8. 1 drb női parket pelenka ruha, 9. 1 drb női piros asztalkendő. Mely tárgyakat az igazolt tulajdonos a h.-okládi főszolgabíróságnál átveheti. Sz.-udvarhelyen, 1902. évi november hó 5-én. Damokos, alispán.

Eltévedt kanczacsikó. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 15850—902. alisp. Valamennyi községi előljáróságának és Székelyudvarhely város polgármesterének. Körözés és közhirrététel végett értesitem, hogy Szederjes község határában egy 3 éves almás szőrű kanczacsikó felfogatott. Sz.-udvarhelyt, 1902. évi november hó 3-án. Damokos, alispán.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Jó házi-koszt kapható esetleg lakással. Hol — mondja a kiadóhivatal.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely-Udvarhelyt Fernengel Gyulánál kaphatók.

Törlő- és táblaszivacsok

legnagyobb választékban, olcsó árak mellett a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában kaphatók.

Legfinomabb cukrász-sütemények

Ernst György cukrászatában Székely-Udvarhelyt (Főter, piacszor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettnek.

Találmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák beajstromoztatását előnyös feltételek mellett teljesíti **TAKÁCS GYÖZŐ** és **TARSA** elsőrendű mérnöki és hites szabadalmi ügyvivői iroda Budapestben, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala is készséggel nyújt ugy a vármegyei, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti cég mérsékelt áron szállít saját rendszere szerint készített kitűnő fémezementet, mely vaskorlátoknak és hasonlónak kövekben való megerősítésénél ólom, vagy kén helyett meglepő eredménnyel alkalmazható. Acetylen- és villamos világítási berendezések, kellékek nagyban és kicsiben. Költségvetések, előmérétek szerkesztése.

Uj szabó-üzlet. Nagy Károly Hódoklándon új férfi szabó-üzletét. Készít finomabb ur, mint egyszerűbb polgári öltönyöket is — szolid kivitelben. Vidéki megrendeléseket postán teljesít.

Eladó ház. Király-utcában az ev. növeldével szemben sa ház, értekezni lehet tulajdonos Tamás Ignác

KOCSIK kiváló minőségben és áron állandóan **kaphatók**
Albert Péter
kovácsmesternél
Székely-Udvarhelyt
Használt kocsikat becserél és kijavit. 6

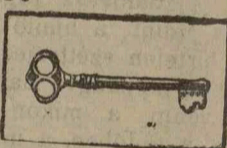
Kiadó lakások.

A Főpiactéren két udvari lakás 3—3 szobából álló, konyha, pincze és mellék helyiségekkel ellátott, egyik emeletes, földszintes, egyes szoba ügyvédi vagy más irodának alkalmas: pincze- és raktárhelyiségek kereskedőknek azonnal kiadók és elfoglalhatók. Értekezhetni a tulajdonos: **KONCZ ÁRMIN** gyógyszerészszel.

SCHICHT-FÉLE

Szappan védjegye:

szarvas vagy kulcs

Legjobb, legtartósabb és legolcsóbb szappan. Mindenütt kapható!

Feladási hirdetés.

Bibarczfalva közbirtokossága tulajdonát képező 100 kat. hold Nagyhavas nevű erdejének bükk és fenyőfa készlete, mely hivatalos becslés szerint 5910 méter mü és 23404 méter tűzifa tartalmaz 1902. évi november 25 én Bibarczfalva községéknél d. e. 10 órakor nyilvános szóbeli árverésen és zárt írásbeli ajánlat útján együttesen elfog adatni.

Kikiáltási ár 10264 korona, azaz tizezerkétszázhatvanégy.

Árverezők kötelesek a kikiáltási ár 10 százalékát az árverezést vezető kezéhez készpénzben vagy óvadékképes papírban az árverés megkezdése előtt lefizetni. Illetőleg az írásbeli ajánlathoz mellékelni.

Becsértéken alól a fa el nem adatik. Kikiáltási határidő a szerződés jogerőre emelkedésétől 6 év.

A részletes becslési és árverési feltételek a sz.-udvarhelyi állami erdőhivatalnál, a vargyas megy. kir. erdőgondnokságnál és alólírtán megtekinthetők.

Bibarczfalván, 1902. október 19-én.

BERTALAN GYÖRGY,
birt. elnök.

643—902. vhtó szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LXV. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi hogy a székelykereszturi járás bíróság Adám Károly brassói ügyvéd által képviselt osztrák

gyar bank brassói fiók javára Jakabházi Gás-
társai ellen 550 K s jár. erejéig 1902. évi
hó 23-án foganatosított kielégítési végrehaj-
tásán lefoglalt és 1910 koronára becsült kö-
vetkező ingóságok, u. m.: I. Jakabházi Gáspár-
1 garnitúra butor és egyéb házi butorok; II.
Demeter Eleknél A.-Siménfalván 7 drb szarvas-
gomba; III. Jedit Tamásnál Rugonfalván 2 drb
nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a sz.-kereszturi kir. járás-
bíróióság 1902-ik évi V. 75/4. számú végzése foly-
tán 550 K tőkekövetelés, ennek 1901. évi nov.
4. napjától járó 6 százalékos kamatai, 1/3 szá-
zalek váltódíj és eddig összesen 127 K 57 fillér-
nyel bíróilag már megállapított költségek erejéig
Jakabházi Gáspárnál Sz.-kereszturon 1902. no-
vember 27-én d. e. 9 óra, Demeter Eleknél aznap
u. 3 óra, Jedit Tamásnál Rugonfalván leendő
közvetítésére 1902. évi november hó 28-ik napjá-
nak délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és
ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegy-
zéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok
1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmé-
ben készpénzfizetés mellett, a legelőbbet ígérőnek,
szükség esetén becsáron alul is el fognak
adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat
mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégi-
tési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881.
évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is
elrendeltetik.

Kelt Sz.-keresztur, 1902. évi nov. hó 6.
napján.

SZALONTAI ALBERT,
kir. bir. végrehajtó.

644—902. vhtó. szám

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX,
t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi,
hogy a sz.-kereszturi kir. járásbíróióság 1902. V.
155/1. számú végzése következtében Ádám Ká-
poly brassói ügyvéd által képviselt osztrák-ma-
gyar bank brassói fiók javára ifj. Fazakas And-
rás s társa m.-andrásfalvi lakosok ellen 290 K s
jár. erejéig 1902. évi apr. hó 29-én foganatosít-
ott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 633
koronára becsült következő ingóságok, u. m.: id.
Fazakas Andrásnál 2 tehén, 1 borju, 3 szekér, 1
örökbuza fejtő, 1 eke, 1 borona és házi buto-
rok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a sz.-kereszturi kir. járás-
bíróióság 1902-ik évi V. 155/4. számú végzése foly-
tán 290 K tőkekövetelés ennek 1901. évi nov. hó
9. napjától járó 6 százalékos kamatai, 1/3 száza-
lekt váltódíj és eddig összesen 116 koronában bírói-
lag már megállapított költségek erejéig Magyar-
andrásfalván alperes házában leendő eszköz-
követésre 1902. évi november hó 26-ik nap-
jának délelőtti 10 órája határidőül ki-
tűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly
megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett
ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108.
§-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legelőb-
bet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el
fognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat
mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégi-
tési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881.
évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is
elrendeltetik.

Kelt Székelykereszturt, 1902. évi nov. hó
6. napján.

SZALONTAI ALBERT,
kir. bir. végrehajtó.

Szám. 7477—902. tkvi.

Hirdetmény.

Bethlenfalva község telekkönyvei (birtokszá-
bályozás) tagosítás következtében az 1869. évi
2579. I. M. szabályrendeletre képest átalakit-
tatnak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatta-
nokra, melyekre az 1886. évi 29. t.-cz., 1889. évi
38. t.-cz. és 1891. évi 16. t.-cz. cikkek a tényleges
birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az
1892. évi 29. t.-cz.-ben szabályozott eljárás a
tkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan
foganatosítottak. E czélból ez átalakítási előmun-
kálathitelesítése és a helyszíni eljárás Bethlen-
falva községében 1902. december hó 4-én
fog kezdődni. Felhivatnak az összes érdekelt,
hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy
meghatalmzottjaik által jelenjenek meg és az új

telekkönyvi tervezet ellen, netaláni észrevételei-
ket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi
telekkönyvek részleges átalakítása után, a téves
bevezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű har-
madik személyek irányában többé nem érvénye-
sithetik.

Mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló
bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést ki-
válnak tenni; a kiküldött bizottság előtt a kitű-
zött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt
jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló eset-
leges okirataikat mutassák fel.

Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulaj-
donjogot tartanak, de tkvi bekebelezésre alkal-
mas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az
1886. évi 29. t.-cz. 15—18. §-ai és az 1889. évi
38. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szüksé-
ges adatokat megszerezni iparkodjanak és azok-
kal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy
oda hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos
az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval
ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére enge-
délyét nyilvánítsa, mert különben ez uton jo-
gaikat nem érvényesithetik és a bélyeg és ille-
ték elengedési kedvezménytől elesnek.

Továbbá mindazok, kiknek tényleg már meg-
szűnt követelésekre vonatkozó zálogjog, vagy
megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg beje-
gyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt
ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak
törlését kérelmezzék, illetve hogy a törlési enge-
dély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenje-
nek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség
kedvezményétől elesnek.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.
Székelyudvarhely, 1902. évi október 28-án.

MIHALY JÁNOS,
kir. tszéki egyesbíró.

824—1902. vhtó. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX.
t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi,
hogy a budapesti keresk. és váltó kir. törvény-
szék 1901. V. 44235/p. számú végzése követke-
ztében dr. Neumann Márton ügyvéd által képviselt
Krouberger Mór és fia czég b.-pesti lakos javára
Jakab Gyula és társai ellen 2911 K 23 f s jár.
erejéig 1901. évi május hó 8-án foganatosított
kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és
2426 koronára becsült következő ingóságok, u.
m.: I. h.-sztmártoni Jakab Gyulanál 60 K és 2
tehén, II. zombori Polgár Andrásnál 2 szekér, 1
szántó szekér, vaseke és borna, 1 csomó trágya
és 4 ökör nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróióság
1902-ik évi V. 174/7. számú végzése folytán
2911 K 23 f tőkekövetelés, ennek 1901. évi már-
czius hó 18. napjától járó 6 százalékos kamatai,
1/3 százalékos váltódíj és eddig összesen 194 K 31
fillérben bíróilag már megállapított költségek ere-
jéig H.-sztmártonban 1902. évi november hó 18-án
d. e. 9 óra és zombori alperesnél leendő eszköz-
követésre 1902. évi november hó 18-ik napjának dél-
utáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a
venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak
meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi
LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz-
fizetés mellett, a legelőbbet ígérőnek, szükség ese-
tén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat
mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégi-
tési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881.
évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is
elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1902. évi október hó 24.
napján.

POLLÁK IGNÁCZ,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 4216—902. tkvi.

Hirdetmény.

Kisköze község telekkönyveinek birtok szá-
bályozás következtében az 1869. évi 2579. sz.
szabályrendeletre képest átalakítottak és ezzel
egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, melyekre
az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891.
XVI. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának
bejegyzését rendelik az 1892. XXIX. t.-czikben
szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések
helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottak.

E czélból az átalakítási munkálat hitelesi-
tése és a helyszíni eljárás a nevezett községben
1902. évi december 9-ik napján fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. az összes érdekelt, hogy a hitelesítési
tárgyaláson személyesen vagy meghatalmzottja
által jelenjenek meg és az új tkvi. tervezet el-
len netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban
adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átala-
kítása után a téves átvezetésből eredhető kifogá-
sokat jóhiszemű harmadik személyek irányában
többé nem érvényesithetik;

2. mindazok, a kik a tkvben előforduló be-
jegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést ki-
válnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje
előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás fo-
lyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseit
igazoló okiratokat mutassák fel;

3. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz
tulajdonjogot tartanak, de tkvi bekebelezésre al-
kalmas okiratok nincsenek, hogy az átírásra az
1886. XXIX. t.-cz. 15—18. és az 1889. XXXVIII
t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges
adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal
igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda
hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az
átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval is-
merje el és a tulajdonjog bejegyzésére engedé-
lyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az
uton többé nem érvényesithetik és a bélyeg és
illeték elengedési kedvezménytől is elesnek és

4. azok, akiknek javára már megszűnt kö-
vetelésére vonatkozólag vagy megszűnt egyéb jog
van nyilvánkönyvileg bejegyzve, ugyszintén az
ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdono-
sai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelme-
zzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa
végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert el-
lenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől
elesnek.

Kir. járásbíróióság, mint telekkönyvi hatóság.
Székelykereszturt, 1902. évi október 10-én.

VERESS,
kir. albiró.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziaszer, a mely már több
mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül al-
kalmaztatik köszvényéknél, csúznál és meghülséknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásár-
laskor óvatosak legyünk és csak
eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony”
védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban
a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár:
Török József, gyógyszerész-nél
Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
* csász. és kir. udvari szállítók. *
Rudolstadt.

Verseny ajánlati hirdetmény.

A vagyon bukott székelyegyleti első ta-
karékpénztár csödválasztmányja a csödtömeg
tulajdonát képező székelykereszturi 1295.
számú tkvben A † 6. rend szám alatt fel-
vett ingatlan, valamint a rajta levő összes
épületek és tartozékok eladását határozta el.

A felépítmények állanak: egy új eme-
letes kőházból, mely 24 lakszobát, 5 kony-
hát, 6 kamarát és 1 pinczét foglal magában,
továbbá egy régi lakházból, kocszi szinből,
raktárházakból, istállókból, jégveremből, fás-
kamarákból és jelenleg a székely borkeres-
kedés részvénytársaság által bérelt boros
pinczéből. A telek egész területe 2 hold
923 □ ölet tesz.

Venni szándékozók felhívom, hogy
zárt írásbeli ajánlataikat a csödválasztmány-
hoz, vagy alulírott tömeggondnok kezébe
folyó évi november hó 30. napjáig
nyujtsák be. Ha megfelelő és a forgalmi
értéket megközelítő ajánlat nem tétetik, az
eladás eszközöltetni nem fog.

Székelyudvarhelyt, 1902. novem. 1-én.

Dr. LUKÁCSFFY ISTVÁN,
ügyvéd, tömeggondnok.

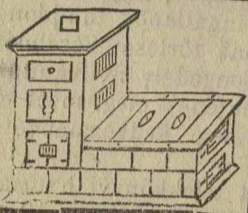

KADAR- ÜZLETEMET

van szerencsém a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlani. — **Raktáron** tartok: boroshordókat, fenyőkádákat, csebreket, kártyákat és dézsákat. — Elvállalok gyári, raktár- és pinzeberendezéseket pontos és szolid kivitelben. — Javításokat gyorsan és olcsón teljesítek. — Hordók hitelesítését is elvállalom. — Szíves pártfogást kérve, vagyok kész szolgálattal:

Magyari István,
kádár-mester.

5-25

PAPP ZAKOR
ENDRE
VASKERESKEDÉSE
Az „Arany Kaszá”-hoz
SZÉKELYUDVARHELYT.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki közönség igen becses figyelmét felhívni dusan berendezett

vaskereskedésemre.

Nagy raktárt tartok mindennemű **legjobb minőségű rudvasakban, főző és melegítő kályhákban, épület- és bútortvasakban, konyhaberendezési cikkek, mindennemű szerszámok legjobb acélból, gondosan készített váltócékben.** — Legjutányosabb ár és pontos kiszolgálás mellett eszközök. — Szíves pártfogást kérve, jegyzek
PAPP ZAKOR ENDRE
vaskereskedése az „Arany Kaszá” hoz.

Uj!

Hazai gyártmány!

Elismerő

oklevéllel kitüntetve!

Hazafias köteles-
ségünk
pártolni
5% az EMKE
javára!

EMKE a verseny-
képes
hazai ké-
szítményt!

TÉNTA és **EMKE** 5% az EMKE
javára!

Pecsétviasz!

Felülmul minden gyártmányt!

Főlslegessé teszi az eddig használt külföldi készítményeket!

Eredeti friss töltésben és csomagolásban Székelyudvarhelyt egyedül:

BETEGH PÁL könyv-, papir-, író- és rajz-szerkereskedésében kapható.

Legolcsóbb, mert legjobb!

Egy Hallwood
fizetőpénztár „öt”
más gyártmányu
fizetőpénztárt
helyettesít.

Ön is tudja meg,

hogy a **The Hallwood Cash Register Company** által Amerikában gyártott fizetőpénztárak a **legtökéletesebbek** és ez időszert a **legjobb** a világon,

mert a **The Hallwood** fizetőpénztárnál elérhető, hogy a főnök egy pillanat alatt, egy tekintésre megláthatja, hány **Receptért** fizető vevője és azoktól **végösszegben mennyi bevétele** volt, ugyanakkor azt is látja, hogy **hány vevőjének összesen mennyiért** adott el kézi eladást, valamint megtudhatja, hogy **különlegességért**, vagy saját **különlegességért** hány vevője és azoktól **összesen mennyi** volt a be-

vétele. Végül óhajra még egy ötödik végösszegező is áll rendelkezésre, mely egy külön a körülményekhez mérten bármire alkalmazható.

Tehát elvitázhatlan, hogy a **The Halwood**-féle fizető pénztár, a mely „öt” műveletet végez, „öt” más gyártmányu fizetőpénztárral ér fel, minthogy ezeknek csak egy **összegezőjük** van és **igy csak egy** művelet forgalmát összegezik.

THE HALLWOOD
CASH REGISTER CO
BUDAPEST, VI., DALSZINHÁZ-UTCZA 10.

Egy Hallwood
fizetőpénztár „öt”
más gyártmányu
fizetőpénztárt
helyettesít.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam
aus der Fabrikation-Anstalt
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balsam belsőleg és külsőleg használható. (Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégebb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szagatásokat a testben. 5. Szelíden szabadítja a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégyat s az rothadaskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógy-megfagyott s megégett tagokra rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szagatást, közhényt, fülfájdalmat sítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tölem gyáramból rendelnek eredeti szab. karto-4 korona. Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel Sztéküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi **Centifolia-kenőcs**

használatánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, tovevesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgülys, a lábnak járásközben történő kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenbe van-e a fenti védjegyem és czégem: **Thierry (Adolf) Limited** gyógytára az „Orangyal Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régibb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használható. Majdnem minden esetben segítenek és ered-hasonló feldicsért érték- és hatáskülsőlye, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy haszonlatlanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készletben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógyszertár” Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Központi raktár Budapesten Török F. gyógyszerárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerárban és Bécsben Hradi L. gyógyiárban.